

Motion till riksdagen 2013/14:So599

av **Mattias Karlsson och Per Ramhorn (SD)**

Suicidprevention

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökade insatser för att motverka suicid i allmänhet och bland ungdomar i synnerhet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheterna att förbjuda uppmuntran till suicid.¹
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om insatser och stöd till efterlevande.

¹ Yrkande 2 hänvisat till JuU.

Fel! Okänt namn på

Motivering

År 2010 valde 1 442 människor över 15 år i Sverige att i förtid avsluta sina liv. Det är nästan 4 personer om dagen. Av dessa hade 147 personer inte fyllt 24 år. Antalet suicid per 100 000 invånare har sedan 1980 halverats för alla åldersgrupper utom denna yngsta grupp, 15–24 år, där antalet legat i det närmaste konstant. För samma grupp har antalet registrerade självmordsförsök ökat drastiskt sedan 1997, medan de bland äldre legat konstant eller ökat i liten mån. Det är uppenbart att de insatser som görs för att förhindra självmord inte når ut till svenska ungdomar.

För män mellan 15 och 44 år är självmord den vanligaste dödsorsaken, för kvinnor den näst vanligaste. Ungefär tre gånger fler dör genom att ta sitt eget liv jämfört med det antal som dör i trafiken. Samtidigt har arbetet för en ökad trafiksäkerhet synliggjorts och uppmärksammats betydligt mer än de insatser som görs för att minska antalet suicid.

Under våren 2011 startade ett för Sverige unikt projekt i Stockholm, med syfte att kraftigt minska antalet självmord i länet. En del i detta projekt är bättre samordning mellan våra olika räddningstjänster, för att effektivisera utryckningar och garantera snabb och korrekt hjälp vid larm som indikerar självmordsförsök. En annan del är en kortare utbildning i ”första hjälpen vid psykisk ohälsa” som syftar till att förbereda utryckningspersonal på situationer där de behöver känna till grunderna i bemötande av personer som lider av psykisk ohälsa. I projektet ingår också en testkörning av en polisbil som utöver poliser bemannas av en sjuksköterska specialiserad på psykiatri, som ytterligare bidrar till att höja kompetensen och säkra en välfungerande insats.

Utöver ovan beskrivna projekt genomförs en fysisk genomgång av staden där planen är att förhindra självmord genom att exempelvis sätta upp stängsel vid platser som visat sig vara vanliga val för suicid. Många gånger kan självmord förhindras helt enkelt genom att tillfällena försvinner och impulsiva handlingar bromsas.

Slutligen gavs arbetet med självmordsprevention utrymme på den festival för unga, Ung08, som genomfördes i augusti. Ungdomar fick tillfälle att tala om och lära sig vilka insatser den enskilda individen kan göra för att hjälpa en vän eller bekant som visar tecken på att må psykiskt dåligt.

Alla de insatser som inletts i Stockholm visar på ett stort engagemang och en stark vilja att gripa tag i problemet. Vi anser att projektet snarast bör utökas till att omfatta hela vårt land, och samtidigt permanentas. Dock finns det än fler satsningar att genomföra.

Den psykiska ohälsan bland unga har ökat så kraftigt att den nu är ett av våra största folkhälsoproblem. Enkätstudier visar att så mycket som var tionde pojke och var femte flicka psykiskt mår så dåligt att de skär sig med kniv eller rakblad för att dämpa sitt psykiska lidande. Psykisk ohälsa ligger bakom 90 procent av alla självmord som begås i Sverige. Vikten av en god och tillgänglig psykiatrisk vård, särskilt för barn och ungdomar, kan därför inte nog belysas och det krävs omfattande insatser för att stärka denna. Dessutom fordras förstärkningar inom skolpsykiatrin och kuratorsverksamheten,

Fel! Okänt namn på

inte minst då många unga drar sig för att söka extern psykiatrisk vård. All personal som arbetar med någon form av vård eller omsorg bör också gå en kortare utbildning, likt den som riktar sig till Stockholms utryckningspersonal, för att lära sig känna igen signaler och tidigt upptäcka eventuell självmordsbenägenhet.

En faktor som inte får förbises i sammanhanget, och som till viss del kan ha bidragit till de avvikande trenderna för den yngsta åldersgruppen, är internet och vad som där går att finna. Det har redan påpekats att självmord ofta är en impulsiv handling, och då många ungdomar lever en stor del av livet på internet kan den information som där möter en person med självmordstankar vara helt avgörande för personens framtid. Ofta är internet den plats dit unga vänder sig för att söka efter hjälp. Dessvärre förekommer inte sällan bland sökresultaten sajter som uppmuntrar läsaren att ta sitt liv; ibland innehåller de rena guider i hur man bäst går tillväga. Det är vår mening att en minimiåtgärd vore att genom så kallad sökordsoptimering se till att dessa sajter inte hamnar högt bland sökresultaten.

En ytterligare åtgärd vore att utreda möjligheten att förbjuda alla former av uppmuntran till självmord, vare sig det sker på internet eller på något annat sätt. Rimligtvis borde denna typ av uppmuntran jämföras med brott såsom vållande till annans död eller dråp då handlingen resulterar i att en medmänniska mister livet.

Avslutningsvis är det givetvis av stor vikt att ge nödvändigt stöd till de efterlevande när självmord trots allt sker. Att förlora en närstående är alltid ett trauma, men då personen i fråga själv valt att avsluta sitt liv är situationen än mer chockerande och väcker än fler känslor och frågor. En utredning bör tillsättas för att se över vilka insatser som behövs för att kunna möta de efterlevandes behov, för att stödja och vägleda tillbaka till vardagens liv. Utredningen bör ta fram riktlinjer för såväl direkt som uppföljande kontakt med anhöriga.

Stockholm den 2 oktober 2013

Mattias Karlsson (SD)

Per Ramhorn (SD)